

INFORMACJE O PROJEKCIE

TYTUŁ PROJEKTU

„Opracowanie i wdrożenie programu profilaktycznego w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów układu moczowo – płciowego u pracujących mężczyzn w wieku od 45 roku życia (45+) ukierunkowanego na przeciwdziałanie ich dezaktywizacji zawodowej (w szczególności osób wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworów układu moczowo – płciowego)”

LIDER PARTNERSTWA

Ministerstwo Zdrowia

PARTNER

Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie

NUMER I NAZWA PRIORYTETU:

II. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących

NUMER I NAZWA DZIAŁANIA:

2.3 Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia

NUMER I NAZWA PODDZIAŁANIA:

2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

OKRES REALIZACJI PROJEKTU: od 01.10.2010 do 31.12.2013

ŚRODKI PRZEZNACZONE NA REALIZACJĘ PROJEKTU (ogółem):

24 310 195,40 zł

CEL PROJEKTU

W 2007 roku w Polsce stwierdzono nowotwory układu moczowo-płciowego u 14.180 mężczyzn. W 2007 r. z powodu nowotworów nerki, gruczołu krokowego oraz pęcherza moczowego zmarło 7.830 mężczyzn, większość w wieku produkcyjnym. W celu minimalizacji tego zjawiska w ramach niniejszego przedsięwzięcia opracowany zostanie program profilaktyczny nowotworów układu moczowo-płciowego u M „45+”, który obejmować będzie następujące jednostki chorobowe: rak gruczołu krokowego, pęcherza moczowego oraz nerki. Nowotwory gruczołu krokowego w 2007 r. rozpoznano u 7.638 mężczyzn, a liczba zachorowań 2-krotnie przewyższa liczbę zgonów. Nowotwory złośliwe gruczołu krokowego stanowią 12% zachorowań na nowotwory u mężczyzn i 7,5% zgonów nowotworowych.

Wzrost zachorowań zaczyna się po 45. roku życia. Zachorowalność i umieralność na nowotwory złośliwe stercza wykazywała tendencję wzrostową, przy czym od połowy lat 90. notuje się przyspieszenie wzrostu. Druga jednostka chorobowa objęta programem – nowotwór pęcherza moczowego – w 2007 r. została rozpoznana u 4.237 mężczyzn i 1.168 kobiet. Liczba zgonów spowodowanych nowotworami pęcherza wyniosła 2.377 mężczyzn i 611 kobiet. We wszystkich grupach wiekowych obserwuje się wyraźną przewagę liczby zachorowań i zgonów u mężczyzn w stosunku do kobiet. Programem profilaktycznym zostanie objęty również nowotwór nerki, który w 2007 r. został rozpoznany u 2.305 mężczyzn i 1.581 kobiet (liczba zgonów – 1.521 mężczyzn i 931 kobiet). Większość nowotworów nerki występuje u osób po 45. roku życia. Wskaźnik zachorowalności pod względem płci we wszystkich grupach wiekowych wskazuje na większe ryzyko zapadalności na nowotwór nerki w przypadku mężczyzn.

Ocena danych epidemiologicznych w Polsce w zakresie chorób nowotworowych wskazuje, że wykrywalność nowotworów, w tym również nowotworów układu moczowo-płciowego, następuje w zaawansowanym stadium chorobowym, co zmniejsza szanse na wyleczenie. Jedną z przyczyn tego stanu rzeczy jest niska świadomość zdrowotna społeczeństwa, a także zakorzeniony w społeczeństwie niewłaściwy styl życia (narażenie na karcinogeny dymu tytoniowego, otyłość, brak aktywności fizycznej), brak właściwej edukacji w okresie późnoszkolnym oraz miejscu pracy, zachowania społeczne niesprzyjające samokontroli i samoocenie zdrowotnej, brak właściwych relacji lekarz – pacjent, brak prawidłowych wzorców zachowań prozdrowotnych oraz odpowiednich metod i środków dotarcia do wszystkich grup społeczno-ekonomicznych oraz brak wystarczającej wiedzy wśród pracujących mężczyzn w wieku „45+” nt. rakotwórczych czynników środowiskowych, w tym czynników zawodowych.

Realizacja Projektu przyczyni się do poprawy zachowań prozdrowotnych, co przyczynić się może do wczesnego wykrycia nowotworu, co z kolei pozwoli zwiększyć skuteczność leczenia. Istotnym jest, że zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30.06.2009 r. nowotwór pęcherza moczowego jest chorobą zawodową. Natomiast w stosunku do nowotworów nerki i gruczołu krokowego istnieją dane epidemiologiczne wskazujące na występowanie czynników zawodowych zwiększających ryzyko ich wystąpienia. Wśród uznanych czynników rakotwórczych układu moczowo-płciowego m. in. wymieniane są: palenie tytoniu, aminy aromatyczne, dioksyny i polichlorowane bifenyle, kadm, etc. Wśród grup zawodowych szczególnego ryzyka zachorowania na nowotwory układu moczowo-płciowego wymieniani są: pracownicy przemysłu gumowego, zakładów produkcji aluminium,

2

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Zdrowia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

produkcji auraminy, produkcji i naprawy obuwia, gazyfikacji węgla, produkcji koksu, produkcji fuksyny, rafinerii ropy naftowej, strażacy, odlewnicy, pracownicy elektrowni, operatorzy maszyn ciężkich, pracowników kolei, kominiarze. Należy podkreślić, że ww. zawody charakteryzują się wysokim stopniem maskulinizacji.

Realizacja Projektu przyczyni się do dalszej identyfikacji czynników wpływających na zachorowalność na tego typu nowotwory. Celem ogólnym Projektu jest zwiększenie stanu wiedzy oraz pozytywna zmiana zachowań mężczyzn w zakresie przyczyn i objawów chorób nowotworowych w obrębie układu moczowo-płciowego u aktywnych zawodowo mężczyzn po 45. roku życia.

Celami szczegółowymi są:

- wzrost świadomości mężczyzn i ich partnerek o chorobach nowotworowych układu moczowo-płciowego,
- wzrost motywacji do zmiany zachowań mężczyzn, czyli m.in. do eliminowania czynników ryzyka, w tym przede wszystkim czynników zawodowych i prowadzenia zdrowego stylu życia, do corocznej kontroli urologicznej (w szczególności gruczołu krokowego),
- wzrost stanu wiedzy lekarzy med. rodzinnej, lekarzy med. pracy oraz urologów dotyczącej zagadnień chorób układu moczowo-płciowego, w szczególności o wpływie czynników zawodowych na poziom zachorowalności.

Projekt ma charakter innowacyjny i jest pierwszym ogólnopolskim programem skierowanym do mężczyzn mającym na celu ograniczenie zachorowalności i umieralności z powodu chorób nowotworów układu moczowo-płciowego. Projekt jest komplementarny w stosunku do innych projektów realizowanych w ramach Działania 2.3, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Realizując projekt Partnerzy, będą korzystali z dotychczasowych doświadczeń krajowych i międzynarodowych. Projekt jest zgodny z politykami horyzontalnymi: polityką równości szans (poprzez wspieranie płci o niekorzystnej sytuacji w zakresie zapadalności na nowotwory układu moczowo-płciowego), polityką społeczno-informacyjną (poprzez m. in. wykorzystanie w Projekcie nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych – platforma internetowa), polityką zrównoważonego rozwoju poprzez dotarcie z ofertą projektu, w tym z ofertą edukacyjną do lekarzy ze wszystkich regionów kraju oraz poprzez wykonanie materiałów promocyjnych z tworzyw ekologicznych).

Cele Projektu są zgodne z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki (PO KL), gdyż dotyczą zapewnienia warunków sprzyjających poprawie i utrzymaniu dobrego stanu zdrowia osób pracujących. Jednocześnie Projekt odpowiada na problemy zidentyfikowane w diagnozie PO KL, zgodnie z którą „Najbardziej zagrożoną grupą w Polsce są mężczyźni w wieku 45 – 59 lat, z nadwyżką umieralności powyżej 60% w stosunku do średniego poziomu Unii Europejskiej (...)”. Zgodnie z diagnozą społeczno-gospodarczą PO KL główną przyczyną zgonów mężczyzn w wieku produkcyjnym są nowotwory złośliwe.

Cele Projektu są zgodne również z krajowymi dokumentami strategicznymi (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Narodowym Planem Zdrowotnym na lata 2004-2013 oraz 2007-2015 oraz z Narodowym Programem Zwalczenia Chorób Nowotworowych). Projekt odpowiada na założenia rządowego Programu „Solidarność pokoleń – działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+”. Projekt jest również zgodny z Planem Działań 2010 oraz Szczegółowym Opiszem Priorytetów – typ projektu – „Opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych (...)”.

GRUPA DOCELOWA

Projekt adresowany jest do pracujących mężczyzn w wieku 45+, w szczególności wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby układu moczowo-płciowego. Beneficjentami ostatecznymi (b.o.) Projektu są również lekarze (medycyny pracy, lekarz poz, urologi). W ramach szkoleń przeszkolonych zostanie 6.000 lekarzy. Podczas rekrutacji na szkolenia, szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie udziału lekarzy pracujących na terenach wiejskich.

Interesariuszami Projektu są również kobiety, które zainteresowane są zdrowiem swoich partnerów. Wybór grupy docelowej (M 45+) podyktowany jest najwyższą zachorowalnością na przedmiotowe choroby nowotworowe w populacji. Wybór lekarzy jako b.o. wynika z faktu pełnienia przez nich istotnej roli w diagnostyce i początkowym etapie leczenia omawianych chorób.

Oddziaływanie Projektu, w tym przede wszystkim akcji medialnej, kierowane będzie również do społeczeństwa jako całości, co podyktowane jest wpływem osób spoza grupy docelowej na zachowania mężczyzn (przede wszystkim kobiet). Projekt kierowany jest do mężczyzn jako do grupy znajdującej się w świetle danych epidemiologicznych, a także w świetle zapisów PO KL – w niekorzystnej sytuacji w zakresie profilaktyki onkologicznej. Realizacja projektu jest komplementarna w stosunku do działań podejmowanych przez Ministerstwo Zdrowia w zakresie profilaktyki onkologicznej dla kobiet (program profilaktyki raka piersi i szyjki macicy). W związku z powyższym Projekt należy do kategorii wyjątku od spełniania standardu minimum.

DZIAŁANIA

Działania podejmowane w Projekcie:

1. W ramach zadania 1. Zarządzanie projektem podejmowane będą działania związane z obsługą administracyjną Projektu (przygotowanie biur, oddelegowanie/nabór pracowników projektu, powołanie Grupy Sterującej, działania nadzorcze, monitoring, sprawozdawczość, działania informacyjne, koordynacja działań merytorycznych, etc.).
2. W ramach zadania 2. Opracowanie programu profilaktycznego (...) zostaną podjęte następujące działania:
  - a) przeprowadzenie pogłębionej analizy b.o., obszarów zagrożenia, w tym obszarów zagrożenia w zakładach pracy, identyfikacja obszarów karcinogennych;
  - b) powołanie Rady Naukowej Programu, której celem będzie opiniowanie programu i doradztwo dot. jego wdrożenia;
  - c) opracowanie rekomendacji dla lekarzy w zakresie postępowania z osobami z objawami chorób nowotworowych, jak również z osobami wykonującymi zawody narażone na występowanie czynników rakotwórczych wywołujących choroby nowotworowe układu moczowo-płciowego (rekomendacje powinny obejmować zarówno postępowanie zgodnie z procedurami medycznymi, jak również w zakresie informowania o potencjalnych czynnikach chorobotwórczych);
  - d) opracowanie założeń do kampanii społecznej edukacyjno-informacyjnej, w tym opracowanie materiału dla agencji reklamowej oraz strategii komunikacyjnej zawierającej: informacje, które powinny być przekazane w spotach radiowych,

4

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Zdrowia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

telewizyjnych, plakatach, ulotkach kierowanych do beneficjentów ostatecznych. Główne cele kampanii powinny uwzględniać:

- 1) dotarcie do grupy docelowej (szczególnie do mężczyzn wykonujących czynności zawodowe narażające na czynniki rakotwórcze),
  - 2) edukację społeczeństwa (ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych liderów społecznych) w zakresie przełamywania barier związanych ze stereotypami postaw i zachowań;
  - 3) opracowanie założeń do strategii PR.
- e) opracowanie materiałów edukacyjnych dla lekarzy, w tym materiałów przekazywanych podczas szkoleń lekarzy,
- f) uruchomienie platformy internetowej, (zawierającej informacje dla lekarzy i dla pacjentów). Platforma będzie wiarygodnym źródłem wiedzy na temat schorzeń układu moczowo-płciowego u mężczyzn i zawierać informacje dot. epidemiologii, etiologii, profilaktyki, diagnostyki, leczenia i rehabilitacji nowotworów układu moczowo-płciowego, ze szczególnym uwzględnieniem informacji dot. czynników środowiskowych predysponujących do występowania nowotworów układu moczowo-płciowego) identyfikacja dobrych praktyk zagranicznych i ich wdrożenie na grunt polski.
3. W ramach zad. 3. Wdrożenie programu profilaktycznego - kampania medialna zostaną podjęte następujące działania: Przeprowadzenie kampanii medialnej ukierunkowanej w szczególności na pracowników wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby układu moczowo-płciowego. Kampania zostanie zrealizowana przez agencję reklamową, której wyborem zajmie się Lider projektu przy merytorycznym wsparciu Partnera. Szczegółowa specyfikacja kampanii (ze wskazaniem grup, kanałów dotarcia, etc.) będzie przygotowana w oparciu o założenia, które zostaną wypracowane przez ekspertów w ramach prac nad programem profilaktycznym (jako jego integralna część). Niemniej zakłada się, że kampania będzie zawierała takie elementy jak: spoty w TV, spoty radiowe, reklama w prasie, akcja billboardowa, Internet, eventy, product placement, spotkania w zakładach pracy, etc.
  4. W ramach zadania 4. Wdrożenie programu profilaktycznego - szkolenia dla lekarzy zostaną podjęte następujące działania: Przeszkolenie 6.000 lekarzy poz., lekarzy medycyny pracy i urologów w zakresie przyczyn zachorowalności, objawów, związków przyczynowo-skutkowych z czynnikami zawodowymi oraz nowoczesnych metod leczenia, jak również w zakresie procedur postępowania z objawami chorób układu moczowo-płciowego. Zorganizowanych zostanie 120 edycji szkoleniowych. W każdej edycji weźmie udział średnio 50 uczestników. Szkolenia odbywać się będą w Warszawie oraz w miastach wojewódzkich. Rekrutacja prowadzona będzie z zachowaniem zasady równości szans. Część techniczna szkolenia zostanie zlecona na zewnątrz (wybór wykonawczy leży w gestii Lidera), natomiast za część merytoryczną odpowiada Partner. Przeprowadzone zostaną spotkania informacyjne dla mężczyzn w zakładach pracy – ze szczególnym nastawieniem na zawody najbardziej zagrożone nowotworów układu moczowo-płciowego.
  5. W ramach zadania 5. Monitoring projektu i danych epidemiologicznych zostaną podjęte następujące działania:
    - a) przeprowadzanie badań świadomościowych mężczyzn oraz lekarzy (2 wstępne i 2 końcowe);

- b) analiza badań świadomościowych mężczyzn oraz lekarzy (4 raporty);
- c) przygotowanie analizy regionalnej i branżowej Polski pod względem narażenia na czynniki wywołujące nowotwory układu moczowo-płciowego (1 raport);
- d) przeprowadzenie ewaluacji programu (śródkresowej oraz końcowej wraz wnioskami na przyszłość /wydanej w formie książkowej/).

REZULTATY I PRODUKTY

Spodziewane rezultaty twarde obejmują:

- 1 opracowany program profilaktyczny w zakresie nowotworów układu moczowo-płciowego u mężczyzn w wieku 45+, ukierunkowany w szczególności na pracowników wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na ww. choroby (program zostanie wydrukowany i upowszechniony);
- 1 przeprowadzona społeczna kampania medialna obejmująca takie narzędzia jak: spoty TV, radiowe, wywiady m.in.: w programach TV, product placement w serialach, kampania billboardowa, plakatowa;
- 1 utworzona platforma internetowa;
- 25 przeprowadzonych spotkań informacyjnych dla mężczyzn w zakładach pracy dot. wpływu czynników zawodowych na zapadalność na choroby nowotworowe układu moczowo-płciowego;
- 6000 przeszkolonych lekarzy poz, medycyny pracy, urologów w zakresie przyczyn zachorowalności, objawów, związków przyczynowo-skutkowych z czynnikami zawodowymi oraz nowoczesnych metod leczenia, jak również w zakresie procedur postępowania z objawami chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego;
- 1 opracowany i rozdysponowany zestaw rekomendacji dla lekarzy dot. postępowania z osobami z objawami chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego oraz dot. postępowania z osobami narażonymi na czynniki rakotwórcze w środowisku pracy;
- 4 badania świadomościowe (badania społeczne) – wstępne i końcowe (2 wśród mężczyzn i 2 wśród lekarzy) zakończone raportami (4); 1 raport obejmujący pogłębioną analizę epidemiologiczną (m.in. regionalna i branżowa analiza zachorowalności na nowotwory układu moczowo-płciowego);
- 1 opracowanie książkowe obejmujące ewaluację programu wraz z wnioskami na przyszłość.

Rezultaty miękkie:

- 70% wzrost poziomu świadomości wśród lekarzy poz, urologów, medycyny pracy objętych szkoleniami ramach Projektu nt. konieczności kierowania pracowników w wieku „45+” na badania profilaktyczne w zakresie nowotworów układu moczowo-płciowego,
- 60 % wzrost poziomu świadomości pracowników wykonujących zawody związane z wyższym narażeniem na czynniki wywołujące choroby układu moczowo-płciowego w wieku „45+” nt. przyczyn zachorowalności, konieczności prowadzenia badań okresowych, objawów i sposobów leczenia.

Rezultaty i produkty będą monitorowane na bieżąco, m.in. poprzez: monitoring działań Partnera przez Lidera Projektu, weryfikację zgodności działań podwykonawców ze zleceniami zamawiającego, sporządzane raporty, wyniki analiz i sprawozdania, gromadzenie

6

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo Zdrowia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

i bieżącą weryfikację dokumentacji projektu. Powyższe rezultaty i produkty programu mogą modyfikować postawy zdrowotne mężczyzn w wieku aktywności zawodowej w kierunku właściwej dbałości (profilaktyki) o zdrowie, które warunkuje prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa, zarówno na poziomie pojedynczej rodziny, jak i całego społeczeństwa. Rezultaty i produkty będą świadczyć o realizacji celów programu również w zakresie aktualizacji wiedzy pracowników służby zdrowia.

Wartością dodaną Projektu jest jego skala (pierwsze tak duże, ogólnopolskie, przedsięwzięcie o charakterze profilaktycznym w zakresie onkologii) oraz partnerski charakter Projektu (współpraca administracyjno-publiczna oraz jednostka badawczo-rozwojowa).

W ramach Projektu uruchomiona zostanie platforma internetowa. Internet stał się obecnie jednym z głównych źródeł wiedzy o otaczającym świecie. Osoby obserwujące u siebie niepokojące objawy zdrowotne często właśnie w Internecie poszukują informacji dotyczącej diagnozy i możliwości leczenia. Wydaje się, że wysoko pozycjonowana platforma internetowa mogłaby być pierwszym i na dodatek wiarygodnym źródłem wiedzy na temat schorzeń układu moczowo-płciowego u mężczyzn.

Platforma internetowa zawierać będzie informacje dotyczące epidemiologii, etiologii, profilaktyki, diagnostyki, leczenia i rehabilitacji nowotworów układu moczowo-płciowego, ze szczególnym uwzględnieniem informacji dotyczącej czynników środowiskowych predysponujących do występowania nowotworów układu moczowo-płciowego. Platforma zaopatrzona będzie w forum dyskusyjne, kontakt – porada ze specjalistą, bibliotekę materiałów medycznych będących referencjami do ww. zagadnień. Platforma przeznaczona będzie dla profesjonalistów (lekarzy) i nieprofesjonalistów (społeczeństwa). Bieżące modyfikowanie treści zawartych w platformie i uzupełnianie o informacje z bieżących wydarzeń będzie wykonywane przez firmę, która wygra przetarg na budowę platformy. Firma będzie odpowiedzialna za przygotowanie materiałów (nagrania video, sprawozdania ze szkoleń dla lekarzy, sprawozdania ze spotkań w zakładach pracy) przy współudziale Centrum Onkologii.

Opracowano na podstawie:

Wniosek o dofinansowanie, Suma kontrolna 5D97-1C54-BA70-9423, Wersja Generatora: 5.3

